

EXPRESS

ILUSTROWANY

ROK I

Łódź, piątek 12 kwietnia 1946 roku

Nr 86

Francisco grozi bombą atomową

Hiszpania ma produkować, przy pomocy Niemców tajemniczą broń. — USA poprze wnioszek Polski w sprawie gen. Franco

NOWY JORK, 11.4. Korespondent Reutera, omawiając notę polską w sprawie Hiszpanii, pisze, że Polska w sposób formalny przedłożyła Radzie Bezpieczeństwa do rozpatrzenia sytuację, związaną z istnieniem i działalnością reżimu generała Franco w Hiszpanii.

Delegat polski do Rady Bezpieczeństwa prof. Oskar Lange w piśmie do sekretarza generalnego ONZ Trygve Lie oświadczył, że reżim w Hiszpanii nie jest sprawą wewnętrzną tego kraju, ale sprawą dotyczącą wszystkich narodów zjednoczonych.

Jednocześnie ambasador brytyjski w Paryżu Duff Cooper doręczył rządowi francuskiemu stanowczą lecz uprzejmą odmowę rządu brytyjskiego na notę francuską z 15 marca.

Nota francuska wysuwa następujące wnioski:

1) Aby na najbliższym spotkaniu ministrów spraw zagranicznych Wielkiej Trójki zapadło postanowienie wspólnego wystąpienia w celu zmuszenia gen. Franco do ustąpienia,

2) Aby Rada Bezpieczeństwa rozpatrzyła sprawę reżimu w Hiszpanii.

Rzecznik Ministerstwa Spraw Zagranicznych USA oświadczył, że Stany Zjednoczone pragnęłyby szerszego omówienia propozycji francuskiej. Do Rady Bezpieczeństwa wpłynął komunikat, podpisany przez 8 organizacji w Stanach Zjednoczonych, który wzywa członków ONZ do zerwania stosunków z Hiszpanią generała Franco i zastosowania wobec niej sankcji ekonomicznych.

Pod komunikatem widnieją podpisy m.in. przewodniczącego CIO Filipa Muraya, przewodniczącego Stowarzyszenia Przyjaciół Republiki hiszpańskiej L. Shirena oraz wydawcy tygodnika liberalnego „The Nation” Freda Kirchwaya.

Aresztowanie demokratów w Madrycie

LONDYN Ag. Reutera donosi, że ostatnio w Madrycie miały miejsce aresztowania przywódców ruchu partyzanckiego. Komunikat policji hiszpańskiej donosi również o aresztowaniach pracowników laboratorium produkującego granaty dla partyzantów.

LONDYN, 11.4. Korespondent dyplomatyczny „News Chronicle” pisze, że rząd brytyjski przychylił się do rozpatrzenia sprawy hiszpańskiej na konferencji ministrów spraw zagranicznych 5 mocarstw, która ma odbyć się w Paryżu w końcu kwietnia. Francja domaga się zastosowania wobec Hiszpanii gen. Franco sankcji ekonomicznych, Polska przedstawiła wniosek o rozpatrzenie sprawy hiszpańskiej przez Radę Bezpieczeństwa. Wydaje się jasnym, że minister Bevin woli aby kwestia ta była omawiana raczej przez ministrów spraw zagranicznych, niż przez Radę Bezpieczeństwa. Nie wydaje się, aby rząd brytyjski przychylił się w tym momencie do postawienia zagadnienia sankcji. Ostateczna linia polityki w tej sprawie nie została jeszcze ustalona.

* * *

NOWY JORK. Radio Nowy Jork podało oficjalne oświadczenie, w którym rząd Stanów Zjednoczonych stwierdza, iż otrzymał informacje o przebywaniu w Hiszpanii wielu uczonych niemieckich. Departament stanu USA zażądał od generała Franco wydalenia tych uczonych. Rzecznik departamentu stanu stwierdził poza tym, że w jednej z fabryk w Bilbao znajdują się odpowiednie przyrządy dla prowadzenia badań nad energią atomową.

LONDYN (PAP). Agencja Reutera donosi z Nowego Jorku, że Stany Zjednoczone

poprzą propozycję Polski, by sprawa reżimu generała Franco w Hiszpanii została rozpatrzona przez Radę Bezpieczeństwa.

Tajny dokument

LONDYN (BBC). Do New Yorku przybył przedstawiciel republikańskiego stronnictwa hiszpańskiego Senor de Los Rio. Senor de Los Rio przywiózł ze sobą tajny dokument, z którego wynika, że Hiszpania frankistowska żywi zamiary agresywne w stosunku do Francji i że wobec tego Francji grozi z tej strony niebezpieczeństwo.

Musimy przetrwać 90 dni do nowych zbiorów. — Kryzys żywnościowy zostanie zażegnany. — Europa głoduje

LONDYN (BBC). Jak donoszą z Waszyngtonu, prezydent Truman wypowiedział wczoraj wieczorem na konferencji prasowej swoje poglądy, dotyczące światowej sytuacji żywnościowej. Według prezydenta Stanów Zjednoczonych, jeśli ludzkość zdoła przetrzymać najbliższe 90 dni tj. do nowych zbiorów — to wszystko skończy się dobrze. Natomiast na nadchodzące 3 miesiące prezydent przewiduje wielkie trudności w dziedzinie aprowizacji. Następnie prezydent Truman oświadczył przedstawicielom prasy, że widoki na urodzaj w Indiach uległy znacznej poprawie,

dzięki deszczom. We Francji i Północnej Afryce zapowiadają się zbiory najlepsze od 10 lat.

Były dyrektor naczelny UNRRA zapatrzył się na sytuację daleko mniej optymistycznie. Według jego zdania kryzys żywnościowy nie skończy się po upływie 3 miesięcy tj. po nowych zbiorach, lecz potrwa znacznie dłużej.

W Londynie premier brytyjski Attlee oświadczył, że sytuacja obecna wymaga od każdego państwa poniesienia jak największych ofiar. Brytyjski minister wyżywienia

Ben Smith powiedział, iż raczej niższe w Wielkiej Brytanii nie mogą ulec już dalszej redukcji, jak to zaproponowały Stany Zjednoczone, ponieważ są już i tak minimalne, gdyż wynoszą zaledwie 28 gr na osobę dziennie.

* * *

Radca UNRRA na Europę Michael John złożył następujące sprawozdanie o sytuacji europejskiej. Wiele Europejczyków głoduje, inni są niedożywiani, a inni jeszcze odżywiani niewłaściwie. W wielu krajach znaczna część ludności utrzymuje się przy życiu jedynie dzięki pomocy UNRRA.

Depesza do min. Bevina i inn.

Demokraci Grecji protestują przeciw pogwałceniu suwerenności ich kraju przez W. Brytanię

MOSKWA, 11.4. Agencja Tass donosi z Aten, że greckie partie demokratyczne, które ogłosiły bojkot wyborów, wystosowały do rządów sojuszników depesze na stępującej treści:

„Podpisani mają zaszczyt zwrócić uwagę na wytworzoną w Grecji sytuację, prosząc o udzielenie pomocy przy rozwiązaniu trudności. Wszystkie partie demokratyczne przepelnione są głębokim niepokojem co do przyszłości swojej ojczyzny.

Rezultat wyborów wykazał, iż w chwili obecnej rząd sprawuje mniejszość nie posiadającą poważnego poparcia w kraju. Monarchiści prowadzą politykę krótkowzroczną i stronniczą. I wbrew woli narodu dążą do przywrócenia rządów dynastii królewskiej na której ciąży poważne oskarżenie.

Odpowiedzialność za sytuację, która się wytworzyła, ponoszą wyłącznie te koła wewnątrz kraju i za granicą, które domagały się, by wybory odbyły się w oznaczonym terminie. Nie chciano słuchać głosów partii demokratycznych, których polityka dąży do utworzenia normalnych stosun-

ków w kraju i na arenie międzynarodowej.

Pragniemy wierzyć, iż Wielka Brytania, przekonawszy się, że w rezultacie swojej dotychczasowej polityki w Grecji powiększyła tylko ciężar na niej odpowiedzialność, postara się iść po drodze proponowanej przez partie demokratyczne.

Nieumiejętne traktowanie sprawy greckiej przez Wielką Brytanię przyczyniło się do stworzenia nowych komplikacji między narodowych i naraziło Wielką Brytanię na krytykę wszystkich państw. Grecja walczyła po stronie aliantów i wniosła swój wkład do wspólnego zwycięstwa.

Pragnie też pozostać państwem suwerennym i niepodległym i odczuwa obecność wojsk w kraju, oraz otwarta ingerencję w sprawy wewnętrzne, jako sprzeczną ze swoim stanowiskiem międzynarodowym. Interwencja jednostronna doprowadziła do tego, iż na pierwszy plan wysunęły się elementy reakcyjne i faszystowskie. Wyłonilo to nieporozumienia pomiędzy sojusznikami i 2 miesiące temu Rada Bezpieczeństwa zmuszona była zajmować się sprawą grecką.

Jeżeli minister Bevin nie wycofuje wojsk brytyjskich z Grecji, to daje tym dowód, iż nie uważa sytuacji wewnątrz kraju za ustabilizowaną — mimo, iż zgodnie z jego życzeniem wybory się odbyły. Musi się dojść do przekonania, iż polityka brytyjska po półtorarocznym eksperymentowaniu i rozciąganiu opieki nad naszą ojczyzną, zawiodła najzupełniej. Słusznie, czy nie-słusznie, wbrew naszemu życzeniu, w narodzie panuje pewna podejrzliwość w stosunku do Wielkiej Brytanii.

W celu uniknięcia dalszych trudności, Wielka Brytania powinna przekazać rozwiązanie sprawy greckiej Konferencji 3 mocarstw zgodnie z postanowieniami Konferencji Krymskiej lub też Radzie Bezpieczeństwa, która już raz zmuszona była zająć się zagadnieniem greckim.

Naród grecki pragnie przyjaźni i współpracy z Wielką Brytanią, jak również z innymi sojusznikami, obawia się jednak, aby Grecja nie stała się terenem walk między przeciwnymi interesami państw sojuszników. I nie chce, by niepodległość Grecji została poświęcona na ołtarzu interesów imperialnych.

W kraju kwitnącej wiśni

Na reakcyjnym koniku, w kraju kwitnącej wiśni, śmietanka Japończyków do władzy urządza wyścig.

Brykają sobie, brykają, nikt ich do ciupy nie gani — i dobrze naogół się mają reakcyjniści w Japonii.

Że są już demokratami — błagają z werwą i wprawą, a jednak skośnymi oczkami strzelają ciągle na... prawo.

I właśnie dlatego myślę, że dobrze byłoby troszkę, reakcję w kraju wiśni wytepić japońskim przeskikiem...

Dr Wist

Persja chce rewizji traktatu z W. Brytanią

LONDYN, 11.4. Korespondent Reutera w Bagdadzie donosi, że Irak wkrótce ma zamiar wystąpić wobec Wielkiej Brytanii z wnioskiem o rewizję traktatu iracko-brytyjskiego z r. 1930. Ministerstwo spraw zagranicznych Iraku opracowało już szczegółowy memoriał w tej sprawie, który wkrótce na drodze dyplomatycznej ma być przekazany rządowi brytyjskiemu. Memoriał specjalnie omawia szereg punktów traktatu, jak sprawa baz brytyjskich i ich ochrona, współpraca ekonomiczna pomiędzy obydwoma krajami oraz sprawa doradców brytyjskich i inżynierów, którzy przewidziani są w obecnym traktacie.

WICEK I WACEK (w czasie okupacji)

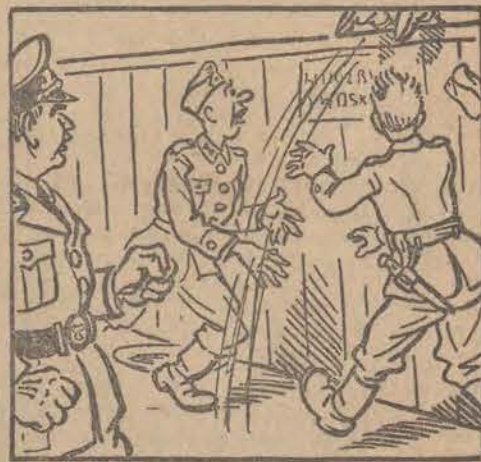
WICEK: — Oto wróżba dla szanownej pani: miłość płomienna!...
DAMA: — Ach!...

GREISER: — Może i mnie pouróżysz, a czapkę też mógłbyś zdjąć...
WICEK: — Wszystko można, jak się chce...

WICEK: — Zajdzie pan wysoko! Wyżej niż pan przypuszcza...
GREISER: — Aresztować lotra!...

GREISER: — Trzymaj go!... Uciek!...
WICEK: — Serwus, panie Gauleiter!... Do niezobaczenia!...

Dlaczego wzrosły ceny w Łodzi?

Okres przednowka i zakupy świąteczne. — Sztuczna zwyżka z powodu... dni bezmęsnych. — Przewidziany jest znaczny spadek cen Kawiarnie i cukiernie paskują — Co się dzieje z papierosami?

— O czym dziś ludzie mówią?
— O drożyznie.

Istotnie ceny na przestrzeni ostatniego miesiąca „podskoczyły” tak znacznie, że sprawy żołądka znajdują się z konieczności na pierwszym planie spraw dnia.

Ktośby powiedział, że wzrost cen na artykuły żywnościowe jest w obecnym okresie ewenementem i wylumaczony — jesteśmy na przednowce, ludzie chowają zapasy, a przy tym rutynowym zapotrzebowaniu, czy nawet zwykłym, ze względu na zbliżające się święta świąteczne, ceny muszą „skoczyć”. To są prawa handlu.

Ale — jak ten pogląd pogodzić ze zwyżką niemal wszystkich artykułów, nie tylko spożywczych? Podrożały papierosy, artykuły włókiennicze nawet galanteria...

Co mówią kupcy

Spróbowałismy wczoraj zasięgnąć języka u kupców. Byliśmy — trzeba to powiedzieć — zaskoczeni tym, co na ten temat, tak aktualny w obecnej chwili, powiedzieli przedstawiciele naszego kupiectwa.

— Pyta pan nas dlaczego wszystko podrożało? Niech pan pozwoli, że to samo pytanie skierujemy i my do... pana.

Okazuje się, że kupcy nasi nie wiedzą o przyczynach tej notowanej od paru tygodni dość znacznej zwyżki cen na artykuły pierwszej potrzeby. Owszem, stwierdzają fakty: masło podrożało z 350—360 na 560—580, mięso również.

Możliwe, że jeśli chodzi o artykuły spożywcze na cenę wpłynęli sami konsumenci. Bo trzeba tu powziąć z wprowadzonymi „dniami bezmiesnymi”. Ludzie sobie wy kalkulowali w ten sposób: jak władze wprowadzą zakaz sprzedaży mięsa i wędlin w pewne dni w tygodniu — znaczy to, że jest bardzo krucho z naszą sytuacją aprowizacyjną. Trzeba więc zabezpieczyć się przed ewentualnym głodem i kupić co się da. Zaczęli więc ludziska wyprzedawać swe ostatnie graty, by czym prędzej i to w jak największej ilości zakupić sobie maki, mięsa i tłuszczu, „bo nie wiadomo, co jeszcze będzie”. Oczywiście nie potrzeba wykazywać niesłuszności tego rodzaju „samoobrony” ze strony „szarego człowieka”, wystarczyłoby bowiem zastanowić się nad podstawami, na których tle zrodził się zakaz sprzedaży mięsa i wędlin w pewne dni w tygodniu, aby zarządzenie o dniach bezmiesnych przyjąć ze spokojem.

Powinniśmy bowiem wiedzieć, że zarządzenie to podyktowane zostało koniecznością poczynienia oszczędności w zapasach i zwiększenia rezerwy tłuszczu i mięsa. Polityka ta bowiem obliczona jest na efekt wręcz odwrotny — chodzi tu nie o spowodowanie

podwyżki cen na te artykuły, a przeciwnie — o spowodowanie ich niżki.

Ceny po Świętach spadną

Sami zresztą przedstawiciele naszego handlu prywatnego twierdzą, że obecna podwyżka cen na artykuły pierwszej potrzeby, a głównie na artykuły żywnościowe, jest zjawiskiem wybitnie przejściowym, wywołanym jedynie przez nerwy obywateli, którzy w obecnym okresie powojennym wszędzie gotowi są węszyć „krach i zalananie gospodarcze”.

I kupcy, z którymi wczoraj rozmawialiśmy powiedzieli zupełnie trzeźwo: jeszcze miesiąc, półtora a wszyscy odczujemy istotny efekt zarządzeń, ograniczających spożycie mięsa i tłuszczu. Po pewnym czasie zaobserwujemy zwrot w dół, ceny zaczną spadać, a plotki i niewytrzymujące krytyki pogłoski o przyczynach ograniczeń stracą swą moc oddziaływania na ludzi.

Gdyż celem ograniczeń, jak powiedzieliśmy już wyżej, jest zwiększenie naszych zapasów, niedługo rynek odczuje te oszczędności zupełnie wyraźnie. Jeśli się więc przyjmie, że kupcom i sklepom nie wolno sprzedawać w pewne dni mięsa i tłuszczu ani też

przechowywać tych artykułów w sklepie lub magazynie, dostawcy będą mieli już wkrótce poważne trudności ze sprzedażą swego towaru, co niewątpliwie wpłynie w pierwszym rzędzie na obniżkę cen.

A teraz inne artykuły. Jest rzeczą ciekawą, że w związku z wprowadzeniem dni „bezmiesnych” podrożała... kawa i herbata w kawiarniach i cukierniach.

To jest zjawisko bardzo niezdrowe. Okazuje się bowiem, że właściciele lokali kawiarnianych — wobec tego, że w pewne dni nie mogą sprzedawać ciastek, pragną się „odbić” inaczej, podwyższając cenę za pół-czarnej, czy nawet całą. Przy zmniejszonych obrotach kupcy ci nie chcą zrezygnować ze swego normalnego zysku handlowego.

Dlaczego Wolność zdrożała

Wszystkich zastanawia sprawa drożyzny, występującej odnośnie tytoniu i papierosów. To już są rzeczy dziwne.

Wiemy przecież, że nasz monopol tytoniowy pracuje coraz lepiej, że coraz większa ilość plantatorów objęta jest akcją skupu surowca krajowego dla celów naszego

monopolu. Tak przynajmniej brzmią niektóre wypowiedzi oficjalne. Tymczasem to, co się dzieje przed oczyma obywatela, musi go poważnie zastanowić. Papierosów coraz mniej i może dlatego są na ulicy i w sklepie coraz droższe.

Kupcy, którzy zaopatrują się przeważnie u pracowników monopolu tytoniowego w Łodzi, podkreślają, że już wczoraj pracownicy ci oferowali sklepom łódzkim „Wolność” po 65 złotych za 20 sztuk, tłumacząc tym, że wkrótce monopol przestanie wydawać swym pracownikom deputat w tytoniu i papierosach i przejdzie na premie pieniężne.

Znaczyłyby to, że nasz monopol tytoniowy przeżywa pewne trudności. Jest bardzo prawdopodobne, że zła należy szukać w nie zorganizowaniu odpowiedniego zakupu surowca tytoniowego u plantatorów naszych na usi, względnie, że plantatorom tym nie opłaca się zbywanie własnych produktów po cenach oferowanych przez nasz monopol. Inne głosy twierdzą, że tytoń, sprowadzany z Bułgarii, podrożał znacznie, co oczywiście musiało wpłynąć na zahamowanie normalnej a przecież tak dobrze zapowiadającej się produkcji naszego PMT. F. B.

Podzielowanie butów będzie kosztowało 100 zł.

Krawcy i szewcy przygotowują umowy cennikowe dla świata pracy. — Robota stanieje

Wczoraj odbyło się w Łodzi przy ulicy Południowej 11 ogólne zebranie starszych cechu krawców, na którym omawiano sprawę umowy zbiorowej dla rzemiosła krawieckiego na terenie Łodzi i województwa łódzkiego.

Umowa zbiorowa dotyczyć ma zobowiązań warsztatów krawieckich do pracy po cenach sztynnych. Zgodnie z uchwałą kongresu wojewódzkiego związku cechów rzemiosł włókienniczych, krawcy zobowiązali się, w zrozumieniu ciężkiej sytuacji świata pracy, oddać pewną część robocizny po cenach sztynnych. Rezolucja kongresowa mówiła wyraźnie o 25 procentach całomiesięcznej pracy warsztatów krawieckich.

Jak się dowiadujemy sprawa robocizny krawieckiej po cenach sztynnych stała się przedmiotem ożywionej dyskusji wśród pracowników zatrudnionych w warsztatach krawieckich.

Konferencje zarówno z przedstawicielami pracowników krawieckich jak i komi-

sją cennikową przy wojewódzkim urzędzie do walki z lichwą oraz okręgową radą związków zawodowych są w pełnym toku. Jak nas informują umowa zbiorowa oraz szczegóły techniczne pracy warsztatów krawieckich po cenach sztynnych wejdą w życie prawdopodobnie już po świętach wielkanocnych.

Sprawy te na terenie cechu szewskiego przybrały już daleko realniejsze kształty. Szewcy już w najbliższym czasie będą przyjmować zamówienia na reparację obuwia od robotników i pracowników, licząc za robociznę ceny sztynne.

Jak się poinformowaliśmy, zamierzeniem cechów jest, by koszt nowych zełówek ze skóry wyniósł poniżej 100 złotych. W związku z koniecznością zaopatrzenia się dla tych celów w surowiec po cenach sztynnych, cech szewców łącznie z okręgową radą związków zawodowych zaciągnął w Banku Związku Spółek Zarobkowych pożyczkę na zakup skóry twardej z zapasu UNRRY w Łodzi. Ogólna suma pożyczki

wynosi 1 milion 200 tysięcy złotych.

Wczoraj skóra ta została już przewieziona do magazynów cechowych a w najbliższym czasie skórą tą szewcy łódzcy będą naprawiać obuwie robotnikom i pracownikom naszego miasta.

Odbywać się to będzie w następujący sposób:

Zakłady pracy tych gałęzi przemysłu, których robotnicy i pracownicy należą do związków zawodowych nadesła okręgowej radzie ZZ w Łodzi szczegółowe listy pracowników, które następnie, po zaakceptowaniu przez związki, wrócić do cechu szewców. Listy pracownicze muszą być zaopatrzone w dokładne adresy pracowników, gdyż cech przydzielać będzie klientom najbliższe warsztaty.

Jednocześnie ze spisami uprawnionych do korzystania ze zmniejszonej robocizny warsztaty szewskie otrzymają odpowiednie przydziały unrowskiej skóry, z których co pewien okres czasu warsztaty te będą musiały się rozliczyć. (b)

